

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petitvstva (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvstva à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvenišli nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Mlekarska zveza.

„Notranjec“ prinaša v svoji 15 številki članek, ki v njem priporoča ustanovitev posebne mlekarne zveze. Pametno opisuje važnost mlekarstvih združenj, po pravici toži, da nekaj mlekarov nima pravega nadzorstva in da zato potrebujejo krepke zveze. Potem pa pravi: „Zato pa trdimo in pravimo, da nujno potrebujemo neomadeževano zastopnico našega mlekarstva, ki naj bi bila naša nestrankarska nadzornica, svetovalka in vodnica. Potrebujemo organizacije, ki bi bila vredna podpore, in ki bi bila tudi zmožna posredovati pri različnih korporacijah za izdatno pomoč. — — — Vse to zmore edinole nova organizacija, ki naj stoji v področju naše nestrankarske, edinole za kmečke koristi delujoče o. kr. kmetijske družbe.“

„Notranjec“ nosi na naslovu svoj značaj: glasilo političnega in gospodarskega društva za Notranjsko. Vsak otrok ve, da je to društvo pristno liberalno, da deluje za tisto stranko, ki govori o kmetu „neumni kmetavzar“, ki trdi, da je kmet na pol živina, ki pravi, da mora biti med meščanstvom in med delavstvom (torej tudi med kmetom) stena, ki zaničuje ljudstvo in se baha, da ima v svoji sredi samo izobražene in bogate sloje. Ali ni več nego nesramno, če list, ki je s kožo in kostmi vdinjen ti stranki, govori o potrebi nestrankarske zveze? — Če nam je mar gospodarski napredek naše domovine, potem ne mešajte svoje liberalne politike v kmečko združništvo. Ker jo pa mešate, kažete s tem vkljub sladkim besedam liberalne kremplje in že naprej odbijete vsakogar, kdor se ne mara mazati z izdajavskimi odpadniki.

Takta nimajo ti ljudje prav nič. Mi se skrbno ogiblamo vsemu, kar bi moglo v gospodarskem oziru poostriiti razdor in kličeemo resno na skupno delo. Zato pa z vso odločnostjo protestiramo, da se pod krinko gospodarskih koristi ruje proti vzajemnemu delu. Kdo more očitati „Zadružni zvezi“ kak madež? Kdo more trditi, da je strankarska?

Kdo se upa reči, da ne skrbi, kar je le mogoče, tudi za mlekarne, ki so njene članice? Nobena zadruga, naj ima tudi v načelstvu može liberalnega mišljenja, ne more tega trditi. Za ozdravljenje naših javnih razmer je treba v gospodarskem oziru vedno povdarjati, kar nas edini, in zakrivati, kar nas loči.

Misel samostojne mlekarne zveze sama na sebi se da razpravljati, a če se ž njo vred prikrito napada „Zadružna zveza“, se ta misel sama pokopava. Proti političnemu rožičku, ki moli ven iz agitacije za tako zvezo, so naperjene naše besede. Kdor išče skupnega dela, naj pri tem ne kaže strupenega sovraštva, sicer ga zadene zaslužen zaničevanje vseh treznih in pametnih prijateljev kmečkega združništva.

Senzacionalno poročilo od avstrijsko-turške meje.

(Izvirno poročilo „Slovenca“.)

Mitrovica, 9 avgusta. Iz Plevlje javljajo: Avstrijski general je z večjim spremstvom častnikov napravil izlet v Belopoljsko Jauto in se ustavil ondi na nekem bregu, da se odpočije. Ko ga vidijo Turki, da je prišel, kamor bi ne smel, v Turčijo, se jih zbere okrog 300 Turkov in začno s puškami streljati na Avstrijce. Ti pa niso odgovarjali, ampak so se vrnili. Čuje se, da je bilo ondi ubitih več avstrijskih častnikov, a Avstrijci to prikrivajo.

Položaj v Stari Srbiji.

(Izvirno poročilo.)

(Arnavti prelamljajo „beso“). — Povratek zločincev iz pregnanstva. — Kako se pobira davek. — Obupno življenje. — Neštevilni spopadi. — Spahi in seljaki. — Nesloga med Arnavti. — Grom zrušil minaret. — Gibanje v Sjenici. — Popuščanje vere)

Peč, koncem julija.

Položaj Srbov v teh krajih ne samo, da se ne izboljšuje, ampak je z vsakim dnem

slabejši. Turška oblast je brez moči, da bi vzdržala red, a Arnavti so postali tako nasilni, da Srbi ne morejo živeti z njimi skupaj. Doslej je bila „besa“ (beseda, vera) pri Arnavtih svetinja, a sedaj so tudi to začeli prelamljati. Tako so si tu dala vsa arnavtska plemena „beso“, da ne bodo pobijala mirnih Srbov, ampak le one, ki nosijo orožje. A sedaj so pričeli to „beso“ gaziti. Tako so smrtno ranili Teodora Jovanovića iz Korita in Trajka Kijačevića iz Ljubižde, a oba sta umrla vsled ran. Zadnje dni pa so Arnavti pobili nebrojno Srbov. Listo ubitih nedolžnih Srbov vam podam na koncu, pa sami sodite, ne vlada li tu anarhija v pravem smislu te besede.

Ena naredba zabranjuje vsem brez razlike nositi orožje. Pa zopet kljub temu ne morete videti ni enega Arnavta ali Turčina brez orožja, a gorje Srbini, ako poičkuš, da i on nosi orožje. Pred nekaj dnevi, 18. julija, so zaptije (orožniki), ki hodijo po srbskih selih, našle na polju srbskega učitelja, Mitra Vučkovića iz sela Strpca, ki je nosil puško, ker Srbi ako grede na polje lahko poginejo, samo ako nimajo, s čemur bi se branili. Zaptije so Mitra zaprli in bil je v zaporu tri dni, dokler se ni energično zavzel ruski konzul, gosp. Tuhalka, za nedolžno zaprtega učitelja, ki so ga 22. julija pustili na svobodo.

G. Tuholka mnogo pomaga narodu, ko se zavzema za vsakega nedolžnega Srbina, a Srbi gledajo nanj kakor na kako višje bitje, ki jim vedno pomaga v potrebi in bedi. Hvala mu!

Srbi v teh krajih so pričeli zadnje dni obupavati, ker je počil glas, da se bodo skoro vrnili iz pregnanstva oni arnavtski krvosei, ki so bili pred dvema leti iztirani v pregnanstvo v Malo Azijo. Njihovega povratka pričakujejo Srbi z največjim trepetanjem, ker so bili ti pregnani vsled Srbov, pa se bodo, ko se vrnejo, pričeli grozno maščevati nad Srbi. Padale bodo srbske glave kakor hruske.

Zanimivo je, kako Turki pobirajo davek (poreza). Tahsildar (poreznik) v spremstvu nekoliko orožnikov gre od sela do sela. O Arnavtov zahteva davka z lepimi besedami. Ako mu ga dajo, dobro, ako mu ne dajo, zopet dobro, on s silo ne zahteva od njih. S Srbi pa ravna drugače; oni morajo dati ne samo ono, kar je predpisano, ampak še več; ako takoj ne dajo, jih kaznuje in bije. V selu Sineju je prašal Simeon Ašanič poreznika Vejnol ago, zakaj ne zahteva poreza tudi od Arnavtov, a ta mu je odgovoril:

Arnavtom je sultan podaril vsoporezo, ker so blizu črnogorske granice in čuvajo carvino od Crne Gore.

Naj vam v bledih črtah opišem življenje tukajšnjih Srbov. Najuglednejšega in najbogatejšega Srba v prištinski okolici, Arsa B. Djurića, iz sela Istoka je ubil Alil Jusufović, ki je še sedaj prost in mu nihče ne sme ničesar.

Fazlija Lobov, iz sela Muževine, je z nekoliko razbojnikov vjel na polju Radoja Djorića iz Doljega Dragoljevca, odsekal mu glavo, obe roki, odprl mu prsi in tako razmrvarjeno truplo pustil v gozdu. Čez dva dni prinese Radojevo pse domov Radojevo glavo. Domači grede za psom in najdejo Radojevo truplo. Fazlija je prost.

Alil Cerkljače in Reče Dakić sta ubila Nedeljka Savića iz sela Mojstora v njegovi hiši. Oblast ubijalcev ne zasleduje.

Ena arnavtska zločinska četa je obkolila hišo Janičija Devečevića v selu Krivače. Janičije se je s svojima sinovima junaško branil. Pri tej priliki mu je bil smrtno ranjen starejši sin.

Neko noč, pred nekaj dnevi so arnavtski razbojniki napadli 20krat hišo Vula Slavkovića, iz sela Suhega grla in so mu vso hišo preluknjali s krogliami.

Le v nekaj dneh so Arnavti ubili: Trojko, Srbina-orožnika iz Prištine; Srbina orožnika Mileta Pecića; Petka Nikića iz sela Getlje; Stojka Brankovića in Milana Gjakdajčevića iz sela Strbica; Pavla Gjurgjevića iz sela Busije; Stanka Kavkića iz Gotovuše, Blagoja Jegdica, Vandjela Panića in druge.

Z eno besedo: Arnavti hočejo iztrebiti Srbe. Le v pečki okolici so v mesecu juniju ubili 50 Srbov.

Arnavti so skoro do mrtvega s puškimi kopitom nabili Kosto Dekića in Deko Milenkovića iz Gračenice; Mladeno Djokića iz sela Drenika i. dr.

Arnavti so zažgali vse hiše Ristu Stebericu iz sela Kijeva in Mulutinu Cakliću iz sela Drenika.

Trije arnavtski zločinci v selu Kuzničevu so hoteli odvesti eno srbsko devojko. Seljaki je niso pustili in Arnavti so ubili enega seljaka, dva pa ranili ter odšli.

Blizu samostana sv. Marka so našli truplo Srbina, ki se ga ubili Arnavti.

21. julija zvečer je ubil Selim Fetah iz sela Verića Pero Sindjića iz sela Belopolje. Zločinec je prost. 23. julija je Alil Djocić iz Tomanaca napadel s četo razbojnikov hišo

LISTEK.

Haeckel kot filozof.

Neki človek, ki si nadeva ime X., je v petkovi številki „Naroda“ zagrešil članek o Haecklu in klerikalcih. Ne smatramo ga vrednega tolike časti, da odgovorimo njemu, pokazali bomo samo, koliko vé o Haecklu in njegovem filozofskem sistemu liberalna žurnalistika, ki je velika v surovih osebnih namigavanjih, na katera zastoj čaka odgovora, majhna pa na znanstvenem polju.

V članku, ki šteje 166 vrstic zabavljanja brez dokazov in 60 vrstic prepisanih iz Haeckla, se zaganja ta X. v „Slovenca“, ker je ta iz nekega citata iz Verworna izpustil besedo „filozofski“ materializem. Ker sem slučajno jaz tisti, ki je navel dotični citat, ga moram tudi braniti. Samoobsebi je umevno, da nisem mislil na „etiški“ materializem, ker se mi je šlo za filozofskega in mi ni prav nič mar, zagovarja li Haeckel tudi etiški materializem ali ne. Toda X. trdi, da Haeckel tudi ne zagovarja filozofskega materializma in zato navaja neki sta-

vek iz Haecklovih „Welträtsel“ To je pravzaprav edino pozitivno jedro tega članka, in na to bom odgovoril.

Haeckel — in to povdarjajo tudi nasprotniki dualistiškega krščanskega naziranja: Paulsen, Adickes, Eucken in neštevilno drugih modernih modroslovcev — ni filozof, ampak materialist najslabše in najprimitivnejše vrste. Ker bi rad svoja naziranja olepšal z monističkim, jih modificira in pri tem meče vse mogoče modroslovne sisteme v en koš in jih zamenjuje. Enkrat hoče biti monist, drugikrat je materialist, parkrat pa postaja celo mističen in govori o neki „trojici resnice, dobrote in lepote“, ki naj odselej zavladajo. (Welträtsel, str. 388) Ta konfuzni naravoslovec očito ne pozna decela niti sistemov, na katere se naslanja, ne pozna ne Spinoze, še manj pa Kanta, kar mu je najbolj dokazal avtoriteta prve vrste v tej stvari. profesor na berlinskem vseučilišču Friderik Paulsen (Philosophia militans; str. 122—192).

Haecklov monizem se osredotočuje v razmerju med fiziškimi in psihičskimi dejstvi. Na str. 23 in 249 svojih „Welträtsel“ pravi: „Mi se trdno držimo čistega in

nedvoumnega monizma Spinozovega: snov kot neskončno raztezna substanca in duh (ali pa energija) kot čutna ali misleča substanca sta obadva temeljna pridevka ali lastnosti božanstvenega bistva vseebsegajoče substance.“ V Spinozi pa se ta teza vse drugače glasi, kajti kakšen nesmisel je ta Haecklov stavek: Ena substanca ima kot pridevka tudi dve — substanci, snov in duha, in dasi po Spinozi ta dva pridevka nista isto, istoveti Haeckel v istem stavku duh z energijo! Dve substanci atributa ene substance in duh enak energiji, tako Haeckel pretvarja Spinozovo naziranje, ki se ga v isti sapi hoče trdno držati!

To je več kot ignoranca. Le oglejmo si поближе Spinozovo pojmovanje psihofiziške vzporednosti: „Med duševnimi pojavi in fiziškimi gibanji ni vzročne razmerja. Obedve te bitni formi temeljita vsaka neodvisna od druge v obedveh nasprotnih atributih svetovne substance.“ Tako židovski mislec, ki je vkljub svojim temeljnim zmotam bil velik mislec. Haeckel pa v „Welträtsel“ ta monizem od konca do kraja izkrivlja, da Haeckel v svoji

zmedenosti postane v istem trenutku, ko zagovarja Spinozo, aristotelik! Najpreje istoveti duh z energijo, kar pomeni načelno zaničevanje Spinozovega naziranja, na str. 137, 140 svoje proslule knjige pa pravi doslovno, da je nastanek okostja enostaničnih organizmov le tedaj mogoč, „če gradeči plazmi pripisujemo zmožnost za predstave, in sicer predstavljanja (Reproduktion) plastiškega čuta za razdaljo (plastisches Distanzgefühl)“. Torej enostanične živali si svojega okostja ne zgradijo s pomočjo fiziških sil, ampak s pomočjo nesvestnih predstav! Haeckel je kar čez neč postal pristaš Aristotelov, ki ga sicer jenski profesor drugače prezira; Aristotel in sholastiki se namreč učili, da so ideje, entelehije, formalni princip in vzrok organičnih oblik in rasti. Toda že na 148. strani Haeckel postane zopet materialist, kajti tu pravi, da je že „veliki Spinoza v svoji znameniti statiki čustev“ dokazal, da so vsa čustva podvržena fizikalnim zakonom, dalje pa pravi, da je „zavest zgolj fiziološki problem in da se mora zvesti na fiziške in kemiške pojave“ (str. 211). In potem si drzne z nečuvno

Ratka Tomančaniina, ki se jih je junaško ubranil Jusuf in Abdul Kapitič je 23. julija s četo razbojnikov navalil na hišo Raca Jankedića v selu zači. Raca jih je junaško odbil.

Arnavti so dne 23. julija imeli zборе v svojih džamijah in so izbrali 50 zločincev, da iščejo srbskih čet. Tu so sklenili, da se, ako se kje najde kaka srbska četa, začne klanje med Srbi, da se ubijajo ne samo možje, ampak tudi srbske žene in deca.

To je dalo povod pečkemu mutesarifu, da je po pečki okolici razdelil en bataljon vojakov, ki naj čuvajo Srbe. Interesantno je, da ta vojska ne samo ne preganja arnavtskih razbojnikov, ampak čisto z njimi skupaj preganja Srbe. A to ni čudno, ko so starešine te vojske nekdanji največji razbojniki.

Turški spahi po selih strašno mučijo seljake, v tem je najhujši neki Azin-beg, ki bije seljake ko črno živino.

Arnavti sami med seboj ne živijo povsod v ljubavi. Tako sta se v Ljumi 2 arnavtska fisa (plemena) pred nekaj dnevi tako sprla, da sta se spopadla. V tem spopadu je poginilo na obeh straneh okrog trideset Arnavtov.

V okolici Pljevlja Turki prizadevajo Srbom isto, kar jim drugod prizadevajo Arnavti. Vsled njih je padlo mnogo srbskih glav. Pred nekaj dnevi, 20. julija, je udaril grom v minaret najstarejše pljevljanske džamije in zruši cel minaret (stolp) do zemlje. Ta slučaj je vzbudil med Turki velik strah, ker vsi mislijo, da je to kazen božja in da jih hoče Bog s tem opomniti, naj bodo napram Srbom boljši, ako nočejo, da jih ne zadene osoda Srbov. Daj Bože, da jih ta slučaj spametuje!

V Djakovici se sedaj mudi Sačir-paša, liva (čin višji od generala), ki ga je, kakor se čuje, v Arnavtluk poslal sam sultan, da malo umiri Arnavte in da jih nagovori, da odstopijo od svojih zahtev. Arnavti so zahtevali od Turške, naj jim dá 30.000 pušk-mavzerk in da v bodoče v Staro Srbijo za uradnike ne pošlje več Turkov Stambolijev, ampak Arnavte. Videli bomo, koliko uspeha bo v tej svoji misliji dosegla ta odlična oseba.

V Sjenici so se Turki pričeli živahnejše gibati in je iz Plevlja poslanih 200 vojakov, da čuvajo „mir“.

Vse to svedoči, da se zbirajo za tukajšnje Srbstvo na nebu črni oblaki. Srbi so padli v obup, in kako ne bi pri vsem tem, kar sem opisal tu. Stanje je grozno in opravičena je bojazen, da bodo Srbi, danes v prosvitljenem XX. veku vsled težke muke in izkušeni zapustili svoje pradedovsko vero, ostavili krščanstvo in prešli v Islam. Simp-tomi, ki kažejo na to, se pojavljajo že na več mestih Stare Srbije.

Stanje je doslej bilo žalostno, a tako črno še ni bilo nikdar. Svet, ki je v reformah gledal svojo rešitev, sedaj veruje, da je to težko stanje baš plod reformne akcije evropskih sil.

Srbi se v svoji nesreči in brezupnosti vprašujejo: Je-li še kdo na svetu, da konča naše muke in nesreče?

A na to vprašanje ni odgovora.....

Rusko-japonska vojska.

Linevičovo poročilo.

Peterburg, 7. avgusta. Linevič poroča: 2. t. mes. se je v okolici Hajluncena približal ruski oddelek vsem Nonšančien in Suisulučuan. Japonske predstraže so ga sprejele z živahnim ognjem. Rusi so jih prisilili, da se zapustili vse postojanke in se umaknili na izredno močno utrjen kraj. — 3. t. mes. so Rusi nadaljevali z ofenzivo in rusko topništvo je prepre-

čilo, da Japonci niso obkolili ruskega krila. Ruski oddelek se je, potem ko je bil prehodil polevice deločenega pota umaknil brez izgub, nato je sovražnik začel z ofenzivo, pa se je hitro umaknil, ker so ga Rusi sprejeli s strahovitim ognjem. 2. avgusta se je neki drugi ruski oddelek približal vasi Laegun-senše in ondi prepolnil Japonce.

Morebitna ruska zmaga.

Bukarešt, 4. avgusta. Romunski vojni atašé v ruski vojski, major Hara-lamb, objavlja v romunskih listih zanimive podatke o ruski vojski. Nemiri v Rusiji so na vojake v Mandžuriji slabo vplivali. Linevič pozna dobro japonski način vojskovanja in je izvrsten organizator. Če Linevič sedaj premaga Japonce, kar ni izključeno, bo to za slednje usodno, ker bo Ruska, ako uredi svoje notranje razmere, sedaj lahko razvila svojo vojaško silo.

Rusko posojilo.

Berolin, 7. avgusta. „Laffan - Bureau“ poroča iz Peterburga: Witte je sporečil svoji vladi, da Rusija nikjer ne dobi posojila, ako ne sklene miru. Tako so se izjavili vsi francoski in ameriški finančniki.

Stroški za mirovno konferenco.

Dunaj, 7. avgusta. Iz New Yorka poročajo, da je država New Hampshire, kjer leži mesto Portsmouth, prosila osrednjo vlado, da sme prevzeti stroške mirovne konference. — Zvezna vlada je to devolila, le opravo stanovanj prevzame sama.

Kaj bo z mirom?

Berolin, 7. avgusta. „Berl. Tagbl.“ poroča iz New Yorka: Japonskemu pooblaščenцу prideleni Sato je izjavil, da ima le malo upanja, da se bo sklenil mir, dasi je Rooseveltov govor zelo vplival na pooblaščenca.

Izjava japonskih mirovnih pooblaščenčev.

Portsmouth, 8. avgusta. Japon-ski pooblaščenči so izjavili, da niso prišli v Portsmouth, da bi barantali za nekaj milijonov šterlingov ali pa zgubljali čas, da se jim odstopi kak malovredni otok, ampak zato, da postavijo temelje za veliko japonsko carstvo na azijski celine. Zvezne države ameriške podpirajo japonske zahteve, nasprotujejo pa temu, da bi se razkosalo kitajsko cesarstvo.

Japonska hoče imeti nadzorstvo nad vsem vzhodnoazijskim obrežjem. Morje hoče vladati s tem, da ima protektorat nad Korejo, gospodstvo v Korejski cesti in na otoku Sahalinu. Mandžurije hoče tako dolgo upravljati, dokler za to ne bo sposobna Kitajka. Sicer pa Japonska morja noče zapreti, ker hoče presto trgovine.

Ameriški judje pri Witteju.

London, 8. avgusta. Iz New Yorka poročajo, da je Witte zelo prijazen sprejel poslanstvo ameriških judov, ki mu je predložilo prošnjo za ravnopravnost ruskih judov. Witte je izjavil, da bodo judje po novi ustavi imeli iste pravice kot drugi narodi.

Mirovna pogajanja.

Berolin, 8. avgusta. Iz Newcastle poročajo, da se bodo začela mirovna pogajanja jutri v sredo, ker so se jahte zaradi meglenega vremena zakasnile.

Bulyginov ustavni načrt.

Peterburg, 8. avgusta. Revizija Bulyginovega ustavnega načrta je zadovoljila tudi reformno stranko. Vendar treba še počakati objave, dokler se bo moglo soditi

o ustavnem načrtu. Medtem pa reformna stranka dela odločno priprave za novi kongres zemstev, ki se na vsak način skliče 24. avgusta.

Stališče Zveznih držav.

Berolin, 6. avgusta. Iz New Yorka poročajo: Uradne odgovarjajo na neki članek v „Nov. Vremenu“, da so Zvezne Države v mirovnem vprašanju popolnoma nepristranske in da žele le miru.

Stalni obrtni odsek.

V včerajšnji seji stalnega obrtnega odseka so prečitali mnoge brzojavke, ki so jih vposlala načelnštva trgovskih združenj in ki zahtevajo izpričevalo usposobljenosti za trgovinski obrt. Poslanec Hueber je grajal načelnštvo „Zveze avstrijskih industrijcev“, ki je v posebni vlogi opozarjalo ministrstvo za trgovino in za notranje stvari na nevarnosti, ki zadenejo industrijo zaradi posvetovanj obrtnega odseka. Govornik naglašal, da je ta nastop politično nedostojen in vpraša navzoče vladne zastopnike, če so dobili kaka navodila z ozirom na vlogo industrijcev. Sekcijski načelnik Hasenöhr je izjavil, da ne more odgovoriti na Hueberjevo vprašanje, ker je to notranja zadeva vlade. Sploh pa namerava vlada zavzeti svoje stališče nasproti načelno važnim vprašanjem pri drugem branju. V istem smislu se je izjavil sekcijski svetnik pl. Fried. Načelnik vitez pl. Malochowski izjavi, da je zadeva končana. Umevno je razburjenje poslanca Hueberja, ker se v navedeni vlogi kritizirajo stvari, ki še niti sklenjene niso. Nato sta poročala poslanca Schneider in Pacher o § 14., ki govori o posebnih predpisih za rokodelske obrti. Poslanec Pacher je izjavil, da bo pozneje poročal o izpričevalu usposobljenosti v trgovini in predlagal, naj se izloči trgovina iz rokodelskih obrtov. Sklenili so po daljšem razgovoru, da se navedejo v zakonu rokodelske obrti, a izvzame se trgovina. O usposobljenostnem izpričevalu za trgovino bo sklepal odsek pozneje.

Notranje politični položaj.

Grozno razburjenje je povzročila v vse-nemškem časopisju vest, da predlaga vlada za profesorja na dunajskem vseučilišču nekoga češkega učenjaka. Nemci groze, da nastopijo v proračunski razpravi, pri postavitki „vseučilišče“.

„Tiroler Tagblatt“ poroča, da jeseni ne bo zboroval tirolski deželni zbor, ker ni misliti na uspešno delovanje, dokler ni rešeno vprašanje italijanskega učiteljskega in dokler ne bo premeščen cesar. nam. Schwartzenu. Vprašanje o nasledniku Schwartzenua bo rešeno ob enem z imenovanjem šlezjskega deželnega predsednika. Trdijo, da postane šlezjski deželni predsednik dvorni svetnik pl. Marenfeller. Cesar-ski namestnik v Inomostu pa želi postati kranjski deželni predsednik baron Hein. A izključeno ni, da menjata svoji mesti tirolski in zgornje-avstrijski cesarski namestnik.

Položaj na Ogrskem.

Minister za notranje stvari je razveljavil vse sklepe stoliških načelnštev, ki so sklenila, da ne bodo izročala prostovoljno vplačanih davkov državnim blagajnam, kakor tudi sklepe, da ne sodelujejo pri novičenju. Pri nadomestnih ožjih volitvah v Lip-tovskem Sv. Mikelašu je zmagal proti slovaškemu kandidatu dr. Stodolu pravosodni minister Lanyi s 23 glasovi večine, a ta volitev bo najbrže razveljavljena z ozirom na majhno večino, ki je je dobil Lanyi.

Mednarodni anarhistički shod.

V Bostonu se be vršil mednarodni shod anarhistev. Iz celega sveta je že došlo mnogo anarhistov. Anarhisti nameravajo ustanoviti v Bostonu središče za vse anarhiste na svetu. V Boston so poslali veliko tujih policistov. Prepovedani so vsi hujskajoči govori. Zaprli so osebe, ki so razširjale protizakonite spise.

Laška dementiranja.

Rim, 8. avgusta. Laške mornariško ministrstvo odločno dementuje vest, da je poveljnik laške križarke „Coatit“ zasačil dve avstrijski bojni ladji, ko sta fotografirali utrde ob beneški luki. Avstrijski ladji imata na krovu ogrske znanstveno komisije, ki proučuje ribarstvo v Jadranskem morju. Poveljnik laške bojne ladje „Coatit“ je signaliziral, da ima avstrijska ladja tip „Franca Jožefa I.“ in je z njo izmenjal običajne prijateljske pozdrave.

Francosko brodogradništvo na Angleškem.

Angleški kralj Edvard je pogostil pred-včerajšnjim zvečer na svoji ladji „Viktoria and Albert“ francoske častnike. Pojedine so se udeležili tudi člani angleške kraljeve rodbine in francoski poslanik Cambon. Kralj je naglašal v svoji napitnici, da bo utrčil obisk francoskega brodogradništva prijateljstvo med Angleško in Francosko in se bodo sedanje prijateljske razmere še utrdile. Kralj je napil predsedniku francoske ljudovlade Loubetu in prospehu francoske mornarice. Francoski poslanik Cambon je naglašal, da sta edinstvo in prijateljstvo med obema državama zaslug angleškega kralja. Francoski admiral Caillard je naglašal, da bosta medsebojna obiska utrčila prisrčno in tople zvezo med mornarji obeh narodov.

Rusija.

Vojno sodišče v Varšavi je obsodilo na smrt vojaka Mešedlova, ki je umoril polkovnika Hurcyka, in delavca Komorovskega zaradi umora nekega stražnika.

Nemiri v znamenju rdečih in črnih zastav. „Matin“ poroča, da se vršé v Rigi in Rostocku veliki izgredi. Povsod vihrajo črne in rdeče zastave.

Zemstevne nameravajo zasledovati. Opustili so sodnijsko zasledovanje načelnštva in udeležencev pri zadnjem shodu zemstev v Moskvi. V Moskvo je došel senator Rostovski, da se pouči o vseh podrobnostih na shodu pri knezu Trubeckem, Golovinu in pri ostalih članih načelnštva. Vladni krogi sodijo, da so se združili zmerni člani zemstev z radikali.

Nemiri po mestih na deželi. Iz Kišeneva in okolice poročajo o krvavih dogodkih. Inteligenca je ustanovila prostovoljno stražo, ki nastopi proti vsakemu postopaču. Postopači zapuščajo mesto in se upajo napadati le še posameznike. Tudi iz Jekaterinoslava poročajo o spopadih med stražo inteligenca in postopači.

Stavka v Rigi. V Rigi stavka 20.000 delavcev. Stavkujoči delavci nastopajo nasilno in vrše se vedni spopadi med policijo in stavkujočimi delavci. Razburjenje je jako veliko. Prebivalstvo se strinja z delavci. Cestna železnica ne vozi. Pristanišče in mesto straži vojaštvo.

Preklicali so odlok, s katerim so bili pozvani rezervisti k jesenskim orožnim vajam.

Maksim Gorki je stanoval v lugsanskem predmestju Paradiso pri ruskem prekucuhu Balabanovu. Nameraval je kupiti neko vilo, a ker so se razbila pogajanja, je

nevednostjo neki X. trditi, da Haeckel ni filozofski materialist. Paulsen pravi (Phil. mil. str. 143 od spodaj): „Mi se primemo za čelo: kje pa smo pravzaprav? Najprej nam je (Haeckel) dejal, naj stvari konstruiramo po paralelistični teoriji Spinozevi. Potem pa pravi: mičnih in kompliciranih telesc radijolar ni moči umeti drugače, kot takó, da si mislimo pri njihovem nastanku sodelujočo predstavo in spomin, kar gotovo velja tudi za ustroj človeškega telesa in Flechsigovih organov za mišljenje, ali pa se ta ustroj ložje razloži čisto mehaniško?“

In končno pravi: Mi lahko vsled velikanskega napredka bijoloških ved, razlagamo ne samo organsko življenje, ampak celo zavest in mišljenje iz kompliciranega ustroja organov. Ali se nam pri tem ne godi ravnokot kot tistemu, o katerem pravi Mefisto v „Faustu“: „ein Kerl, der spekuliert und dabei von einem bösen Geist im Kreise wird herumgeführt?“ Kaj naj si torej mislimo: ali da duša ustvarja telo, ali pa da telo ustvari dušno življenje kot svojo lastno funkcijo, ali pa ne eno ne drugo?“

Haecklova filozofska nevednost se najbolj pokaže tam, kjer napada znanstvenike, ki niso njegovega mišljenja. Haeckel hoče biti, kakor sam nešteto krat poudarja, monist po Spinozovem vzorcu, ne pa materialist. Wundt pa, mož svetovne slave, je gotovo najbolj dosledno izvedel in izpopolnil Spinozov psihofiziški paralelizem. Vsak trezen človek bi mislil, da bo Haeckel, ki nam je tako lepo razložil, kaj je ta paralelizem, Wundtu pritrtil. Kaj še, Haeckel se hučuje nad Wundtom — kate-remu, mimogrede rečeno, jenski falzifikator klišejev ne sega niti do pet — da je iz monista postal v starih dneh dualist, ker uči — Spinozov paralelizem! (str. 117; Welträtzel.) Haeckel tu pokaže, da še modroslovnih terminov ne pozna, oziroma ne pozna njihovega obsega ne vsebine. Če kdo zagovarja psihofiziški paralelizem, je po Haecklovem mnenju — dualist! In vendar ve vsak kandidat filozofije, če prebere prvi poljubni kompendij zgodovine filozofije, da je naziranje psihofiziškega paralelizma docela monistiško, ker izvede ta pojav na eno svetovno substanco,

ki ima dva različna atributa, saj je Spinoza priznan prvi večji monist in sam Haeckel mu zato poje hvalo. Sedaj pa mu je Spinoza kar čez noč dualist, oziroma mu mora biti, če šteje Wundta, ki je Spinozov psihofiziški paralelizem izpopolnil, med dualiste. Na to klasično bedarijo odgovarja Paulsen (str. 146; Phil. mil.), da si Haeckel pač misli: „pravi Spinoza uči isto, kar učim jaz: istovetnost duše in telesa ali vzročna zveza med duhom in tvarjo, kajti istovetnost je vendar isto kot vzročna zveza“.

Najbolj zmešan je jenski filozof, ko se spravlja na Kanta, ki ga v svojem življenju nikoli ni temeljito preštudiral, kar mu je evidentno dokazal Paulsen. Haeckel namreč piše o Kantu, da je bil v svoji mladosti — monist! Haeckel se sklicuje za to trditev na Kantevo „Allgemeine Naturgeschichte u. Theorie des Himmels“. (1755). V tej „monistiški“ Kantovi knjigi pa stoji, kakor nam pove Paulsen (str. 161) zapisano že v začetku: „Nisem se preje lotil tega dela, dokler se nisem zagotovil o dolžnosti naproti v e r i. Moja vnetost se je podvojila, ko sem

pri vsakem koraku videl, kako se razpršujejo megle in se je pojavila v največji svetlobi lepota večnega bitja.“ Ta knjiga torej, kjer Kant očito pripozna transcendentalno počelo svetovja, je Haecklu — monistiška. Haeckel knjige sploh bral ni, kakor tudi ni bral ne Spinoze in v zadnjem času ne Wasmannove biologije, in vendar je o njej pisal in sicer vse kaj drugega, kar je res v njih. — Ta mož, ki piše vse, kar mu pride pod roko, da le more izliti svoj bolestni srd na krščanstvo in ves dualizem, je malik nekaterih slovenskih „znanstvenikov“, ki bi radi prešlepili javno mnenje in s prekomernim povdaranjem znanstvenih pridobitev iztrgali ljudstvo iz srca globoko etiško prepričanje za tako umazano in nizko ceno — s pomočjo naraveslovca Haeckla, ki je zašel v filozofijo.

Haeckel je tudi na drugih poljih takoreva, kot na modroslovnem. — O cerkvi in krščanstvu je v svoji umazani knjigi nagromadil tolike laži, da ga je moral zavrniti protestant, profesor cerkvene zgodovine Loofs v Halleju. (Anti-Haeckel. Eine Replik nebst Beilagen. Halle. Niemeyer 1900.) —

odpotoval v Curih. Njegova soproga je ostala v Laganu.

Srbija.

Novoizvoljeni napredni poslanec Beto-mir Nikolajević namerava v skupščini inter-pelirati vojnega ministra zaradi zarote dne 11. junija 1903 proti rajnemu srb-skemu kralju Aleksandru. Zahteval bo, da odpuste zarotnike iz srsbske armade.

Stajerske novice.

Š **Opozorjamo še enkrat na shod zaupnikov slovenskih ka-toliških delavskih društev** na Spodnjem Stajerskem in Ko-roškem, ki se vrši v nedeljo, dne 13. avgusta t. l., ob 10. uri v „Na-rodnom domu“ v Mariboru sle-dečim dnevnim redom: 1. Vladna predloga o delavskem zavarovanju za starost in o-moglost. 2. Sklepanje o resolucijah. 3. Po-ročila društev. — Ker je shod velike važ-nosti za vsa delavska društva, zato prosimo, da se ga vsa delavska društva gotovo udeležijo. Priglasje prosimo nasloviti: J. N. Gostinčar, tiskarna sv. Cirila Maribor.

Š **Poroka.** Gosp. Emilij Križman, rodom Postojančan, obče priljubljeni učitelj, zvest organist in skrben tajnik gospodar-skega bralnega društva na Planini, se je po-ročil dne 8. avgusta z gđ. Jadvigo Kuko-vič. Vsi planinski in sevnški pri-jatelji in znanci mu želijo obilo sreče!

Š **Solnčarica** je v soboto 5. t. m. zadela delavca pri trvdki Schlessinger v Ma-riboru Antona Nemet. Umrli je četr-t ure po nesreči.

Š **Velik vihar.** Iz Pameč se nam piše: Tukaj je v nedeljo, 6. t. m., razsajal vihar, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Par minut je zadostovalo, da je bilo več streh odkritih ali močno poškodovanih, dre-vesa polomljena ali izruvana, snopje sem-ter-tje po polju razmetano, šipe podrobne, ljudstvo pa vse zbegano in potrto. Veliko škode je poprej povzročila suša, še večjo pa zdaj hudournik.

Š **Umrli** je v Mariboru vpokejeni po-stajenačelnik gosp. Gregor Gilg, star 75 let.

Š **Iz Slovenjega Gradca.** V ne-deljo dne 6. avgusta t. l., se je vršila tu-kaj slavnost otvoritve „Narodne čitalnice“. Vkljub zelo neugodnemu vremenu je bila udeležba velika. Nemška stranka se je obnašala popolnoma mi-rno in dostojno, kar bodi posebno celjskim nemčurjem, poslanimcem, ter njih glavarju Jul. Rakuschu za zgled. Celjske barabe naj se gredo učiti dostojnosti med slovenjegraške Nemce.

Š **Umrli** je dne 6. t. m. gospa Aloj-zija Praunseiss, veleposesnica v St. Jurju ob juž. žel v 62. letu svoje dobe. Po-kejnica je bila iz velečislane narodne rod-bine. Blag ji spomin!

Š **Vlom v Celju.** V noči od nedelje na ponedeljek vlomili se doslej neznani lo-povi v pisarno g. dr. Vrečka tik okrož-nega sodišča, skoro naravnost pred policijsko stražnico in pobrali iz miznic okoli 150 K. Dogodki kažejo, da celjska mestna policija ni kos svoji nalogi.

Dnevne novice.

Druga obletnica kronanja sv. očeta Pija X. je danes. Ob tej priložnosti je izšla zanimiva knjižica „O d Leona do Pija.“ Dogodki v zadnjih dneh papeža Leona XIII. in v začetku vlade Pija X. Nabral prijatelj vernih Slovencev. Zaležilo katol. tiskovno društvo. Jako lična,

Loofs pravi o Haecklu, da je porabil naj-obskurnejše vire in mu je to dokazal. Loofs piše, da Haecklova vest v znan-stvenem oziru ni normalna in da ga ni resno upoštevati. Kar je Haeckl pisal o papežih, ni povzel iz znanstvenih zgodovinskih knjig, ampak iz — socialno-demokratskih brošur! Lep znanstvenik! Še protestanta Loofs in Paulsen se zaradi teh napadov na katoliško papeštvo nerčujeta iz Haeckla. (Phil. mil. 175.)

Teh vrstic gotovo nismo napisali radi tega, da bi pričakovali od različnih X in Y. stvarnih odgovorov. Najbrž nas bodo spet kar obsuli s „posvečenimi hudobami“ in drugimi ljubeznivostmi, mesto, da bi poka-zali, da res kaj znajo. Mi, ki vemo, da X. in Y. niti ne vesta, kaj je sintetiška sodba a priori, bomo šli preko takih efemernih po-javov na dnevni red in se ne bomo izognili nobeni resni znanstveni polemiki, pač pa vsaki repliki na surovosti.

Franc Tersegla v.

64 strani broječa knjižica s podobo nagrob-nega spomenika papeža Leona XIII. je se-stavljena po najbolj zanesljivih virih. Bo-lezen papeža Leona XIII. in zadnji dogodki njegovega življenja so popisani od dne do dne do smrti. Posebno zanimiv je popis konklava in volitev od glasovanja do gla-sovanja. Nato sledi popis dosedanj vlade papeža Pija X., zlasti vsebina njegovih enci-klík. V 12 poglavjih obdeluje ta knjižica tako zanimive stvari, da je moramo tembolj pri-poročati, ker se je ravno v slovenskem časo-pisju pisalo toliko neresničnega ravno v tej tvarini. Knjižica se dobi v „Kat. bukvarni“ za 25 vinarjev.

Hrvatje za krščansko delo!

Včeraj se je vršil v Zagrebu jako pomenljiv sestanek, prvi te vrste med Hrvatí, ki je uspel tako izborno, da mu smemo pripise-vati dalekosežen pomen. Na poziv g. Milana Ho-ka se je zbralo toliko udeležencev, da je bila velika semeniška dvorana v Zagrebu napolnjena duhovnikov in laikov, prihitevših od vseh strani hrvaške domovine. Povabljeni so bili tudi Slovenci, katerih je prišlo šest. Predsedoval je g. M. Seigerschmied. — Obravnavalo se je o sledečih stvareh: 1. Cerkvena društva (poročal dr. Bi-nicki iz Senja), 2. Kmetijska za-družna organizacija (poročal žup-nik Strahinščak), Delavska organizacija (poročal dr. Alfire-vič iz Zadra), Ljudska izobrazba (poročal dr. Slavik iz Zagreba). Slovenci dr. Krek, Tomaž Rožnik in dr. Lampe so pri posameznih točkah poročali o načinu, kako delajo Slovenci, in kakšne izkušnje so dosegli pri raznih organizacijah. Politika je bila izključena. Razprave so bile jako živahne in poučne in so se jih zbrani zaupniki udeleževali v velikem številu. Po-svetovanje je trajalo do 9. ure zvečer in se je končalo s tem, da se je izvolil izvrševalni odbor, ki bo skrbel, da se izvrše storjeni sklepi. Navzoči zborovavci so bili prešinjani prave ljubezni do ljudstva in se pokazali trdno voljo, da zastavijo vse sile za kulturni napredek hrvaškega ljudstva v krščanskem smislu. — Nasprotniki so rovali proti temu shodu, češ, da bo ustanovni shod nove po-litične stranke. A tu ni nihče govoril o po-litiki, ampak le o nujnih gospodarskih in socialnih potrebah hrvaškega ljudstva. — O podrobnostih sporočimo še natančneje. Mi pozdravljamo ta velevažni sestanek z naj-večjim veseljem, ker vidimo, kako rešilne ideje praktičnega krščanskega dela za ljud-ski blagor prodirajo tudi na Hrvaškem. V tem delu je rešitev Hrvatov, in dal Bog, da bi se Slovenci in Hrvatje še večkrat zdru-žili pri tako potrebnem in koristnem, v res-nici krščanskem in ljudskem delu!

Kamenje — nemška kultura.

Nemški Celjani so zopet, kakor smo včeraj poročali izvršili čin brutalnosti, o katerem pa nemški listi nimajo besedice obsedbe. Graška „Tagespost“, ki je s tolikim vri-ščem spremljala vsake še tako malenkostno demonstracije pred ljubljansko kazino, nima niti besedice poročila, kaj še-le, da bi iz-grede celjskih Nemcev obsojala! Na nemški strani je tudi kamenje „kulturno“. Nemci se sedaj pač posvetujejo, kako bi pridejali kamenju — še laži. V „Neue Freie Presse“ so že poslali brzojavko, da so Slovenci vsega krivi! Popisali bodo celjske fakine kot najnedolžnejše stvari na svetu, ali pa vso stvar tako ignorirali v časopisju, kakor so napad na hišo Mohorjeve družbe v Celovcu. Slovenci pa morajo za-htevat i obračuns celjsko po-licijo! Celjski policaji se smeje izpre-hajati med demonstranti, ki so bombardi-rali slovenske hiše. Za atentati stoje naj-imenitnejši gospodje celjske nemčurske klike. Ti mogotci so kupili demonstrantom v hotelu „Stadt Wien“ cele hektolitre piva, da so žrli „Freibier“, odkoder se je potem pijana valila po mestu. Nemci po teh do-godkih ohranijo krono surovo-s ti in nikdar več naj se ne pritožujejo, če se jim kje druge časih rahlo stopi na prste. Taki ljudje ne bodo nas učili dostojnih na-stopov! Že včeraj smo osvetlili značilno posvetovanje celjskega državnega pravdnštva, ki ni konfisciralo „Deutsche Wacht“. Kaj bi se n. pr. zgodilo „Slovenču“, če bi z ozirom na nemške nesramnosti pisal: Slo-venski Ljubljanci, ali je treba še kaj več,

da se vas vzdrami k samopomoči! Tu vam ne preostaje družega, kakor da se vzdig-nete zoper svoje sramotivce in si sami po-magate!“ Če bi mi tako hujskali, bi bili gotovo zaplenjeni, „Deutsche Wacht“ pa ni bila. S take slepim državnim pravdnikom preč iz Celja! Slovenski odgovor na nemške surovosti ne bo izostal. Od celjskih pijanih pouličnjakov se Slovenci ne bodo pustili pobijati. Celjska „Domovina“ piše: „Ravno je 10. t. m. šest let od prihoda Cehov v Celje. To obletnico so slavili Nemci — po svoje. Dajemo pa vendar pomisliti njim, tudi gospodu županu Rakuschu, če so kaj pridobili s sirovim nasilstvom proti Slovincem. Nam se do-zdeva, da ne! Pač pa smo se Slovenci od tedaj sem okrepili. Držimo se torej postav-nih potov in škoda ne bo — naša!“

Vojaštvo na mejah. „Hrvaški Branik“ piše, da bo nameščeno vojaštvo po večjih krajih v Srijemu tako v Lačarku, Martinci, Jarku, Hrtkovci itd. in sicer vo-jaki iz Gornje in Nižje Avstrije. Zakaj se vojaštvo koncentrirja v teh krajih, kjer vo-jakov že davno ni bilo, bo pokazala bližnja bodočnost.

„**Gorostasna nesramost**“.

K tej notici iz „Učiteljskega Tovariša“ smo dobili sledeče poročilo: Mil. gosp. prešt dr. Elbert je bil uradno in osebno povabljen na konferencijo učiteljstva novomeškega okraja in sicer kot član c. kr. okrajnega šolskega sveta. Temu vabilu se je gospod prost tudi odzval in se nekoliko časa udeležil te kon-ferencije, spregovoril pa ni nobene besede. Mogoče, da ta udeležba nekaterim mlajšim učiteljem ni bila všeč, a dokler velja še § 1 šolske postave, ki pravi, da „naloge ljudske šole je otroke npravno versko vzga-jati in dokler imenuje § 3 iste postave ve-rouk kot prvi in kot glavni predmet, ima duhovni član c. kr. okrajnega šolskega sveta ne le pravico ampak tudi dolžnost udeležiti se te konferencije. Gg. učitelji bi bili radi sami . . . Sicer ta napad prav nič ne ško-duje, ker c. kr. višja šolska oblast neka-tere svoje vzgojitelje vedno bolj spozna-va in njih stanovski organ. Dopis v „Učitelj-skem Tovarišu“ je pravi umotvor vzgoje in olike!

„**Piccolove**“ tožbe. „Piccolo“ toži nad načinom, kako osrednja vlada za-nemarja in omalovažuje sklepe tržaškega in in istrskega deželnega zbora. Že pet let od-laša potrjenje tržaškega dež. zakona o pre-osnovi javne dobrotelnosti; ravnotako ne odobri zakona istrskega deželnega zbora glede razdelitve ene občine, provizoričnih učiteljev, zakona učiteljic in preosnove učiteljskih pokojnin. „Piccolo“ opozarja na ta dejstva ces. namestnika Hohenlohe.

— **Gosp. Stjepan Radič zopet aretiran.** Preteklo nedelje je prišel g. Stjepan Radič v Stubiške toplice ter je sklical shod. Okrajni predstojnik ga je ta-ko aretirjal ter ga z dvema orožnikoma odvedel, kam, se ne poroča.

— **Važno društvo.** Češki listi poročajo, da je odobril minister za notranje stvari po posredovanju poslanca dr. He-rola pravila Zveze za proubojo slovenske kulturne zavesti med vsemi slovanskimi narodi v Avstiji.

— **Hrvaški učitelji** si ustanove hranilno in pesojilno društvo „Danice“.

— **Samoumor umirovljenega poštnega kontrolorja.** V St. Hipe-litu se je ustrelil umirovljeni poštni kon-trolor iz Sibenika, g. Rudolf de Franceschi. Vzrok je ta, ker ni mogel dobiti nove službe.

— **Pomorščak utonil.** Iz Pulja poročajo: Utonil je pomorščak Ivan Scare, ki je služil na c. kr. vojni ladji „Albatros“. Morda je bil viajen in se je ponesrečil.

— **30-letnica maturantov v Novem Mestu.** Iz Novega Mesta nam pišejo z dne 8. t. m.: Kder je bil danes ob 9. uri dop. v cerkvi oo. frančiškanov, videl, slišal in doživel je nekaj za dušo in srce ganljivega. Pri velikem oltarju je bral v svečanosti obleki sv. mašo preč. g. župnik sv. Petra v Ljubljani g. Malenšek, pri obeh stranskih oltarjih pa preč. gg. župnika Bobek in Zorc sv. maši za-dušnici. Raz kora pa se odmevale lepe na-božne pesmi. 30 let! To je lepa doba v teku našega življenja. Vsi tu omenjeni gospodje bili so pred 30. leti kot absolvirani matu-rantje tukajšnje gimnazije zadnjikrat predno so se razšli širom sveta skupaj v tej cerkvi. Šli so po svetu različnim potom vsode. In čez 30 let se danes zopet snidejo na istem kraju polnem spominov mladosti. Opoldne

je bil banket v restavraciji pri „Tučku“ ali „Terdinov restavrant“ (rajni Trdina je bil tukaj stalni gost). Kolikor je mogel pi-sec teh vrstic v naglici zvedeti, prisostve-vali so 30letnici sledeči gg. Malenšek, Bobek, Zorc, Zamuda, Rohr-man, Jošt, Anžiček in Starič. Poleg drugih gospodov iz Ljubljane, Kranja in Novega Mesta, se je slavija udeležil tudi bivši njih profesor, sedanji dvorni svetnik g. Suklje, grajščak na Kamnu.

— **Neurje.** Iz Novega mesta, 8. avgusta: Danes jutraj je kazalo k ne-vihti; severovzhodni veter pa je prepedil vse nevarne oblake. Temperatura kar sko-koma zopet narasča. Dečim je kazal jutraj toplomer še 15 stopinj C. in opoldne 30 sto-pinj C., kazal je po 2 uri popoldne že 50 stopinj Celzija, proti 4. uri pa je zopet padel nazaj na 35 stopinj C. Bo-jimo se, da to ne prinese nič dobrega, go-tovo pa se je nadejati še vedne velike vročine.

— **Prostovoljno gasilno dru-štvo v Zgornji Šiški** priredi v ne-deljo, 13. avgusta t. l. veselico v gostilni pri Pavšiču s prijaznim so-delovanjem sl. tamburaškega kluba „Šiška“ ter domačih pevcev. Začetek ob 3. uri po-poldne. Vstopnina 30 v.

— **Učimo se ruski.** Pri akademiji bogoslovcev, ki se je pred kratkim vršila na Velehradu, predaval je o. Spaldak iz družbe Jez. o tem, v kakšni smeri naj se proučuje bogoslovna veda pri Slovanih; rekel je tudi med drugim: „Kar se tiče Slo-vanov, je jasno, katera vorašanja je treba sistematično proučevati. Zlasti se je treba pečati z vzhodnim cerkvenim vprašanjem, da bi se uresničila Gospodova molitev, da bi bil en hlev in en pastir. Zavolj tega je treba učiti se ruščine, da bi mogli ruski čiti-tati in govoriti. Žal, da niti na realkah niti na gimnazijah se dijaki ne spodbujajo učiti se ruščine. Ali sramota bi bila, ko bi se na slovanskem shodu govorilo francosko ali nemško. Proučimo bogoslovno slestvo slo-vansko, proučimo sporna vprašanja med cerkvijo vzhodno in zahodno. Sredstva za to bode oskrbel novi odbor apostolata za slo-vansko unijo. Veliko bodo tudi pripomogli stiki z ruskimi teologi, katerih prijaznost in uljudnost je vzorna.“

— **Odkritje društva za pona-rejanje turškega denarja.** Bol-garski „Den“ poroča: V Plovdivu je policija odkrila celo društvo, ki se je pečalo s po-narejanjem turškega denarja. Dozdaj je bilo aretiranih 7 oseb; med njimi je tudi neki bivši kmet (član mestnega sveta) mesta Plov-diva. Društvo je imelo veliko agentov, ki so ponarejeni denar razpečavali in so imeli 75% dobička.

— **Vojaške vaje.** Velikih vojaških vaj na južnem Češkem se udeležijo vsi ino-zemski vojaški atašeji. Orožnih vaj na juž-nem Tirolskem se pa udeležijo le nemški in italijanski vojaški atašeji.

— **Naravno čudo.** Na šolskem vrtu v Smarji je krasno vsceve pred krat-kim zasajeno sadno drevesce. Prijatelj na-rave si to čudo lahko ogleda mimogrede, če napravi izprehod na prijazno in zgodo-vinsko znano Magdalensko goro.

— **Za župana v Ilirski Bi-stricti** je izvoljen g. Anton Tomšič.

— **Vojaške izpremembe.** Za poveljnika kadetne šole v Trstu je imeno-van major 87. pešpolka Karol vitez pl. Zim m e r m a n n; dosednji poveljnik kadetne šole v Mariboru Jožef Tei-singer, ki je odlikovan z viteškim križ-cem Franc Jožefovega reda, preneha biti poveljnik kadetne šole, kakor tudi poveljnik tržaške kadetne šole major Gustav Glo-b e č n i k, ki je odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem.

— **Eksplוזija je ubila** v Brodu lekarniškega laboranta Dragiča, ko je pripravljajl umetalni ogenj.

— **22 vlovov v Trstu.** Iz Trsta poročajo, da se je ondi izvršilo doslej 22 vlovov.

— **Krvavi nasledek prepira.** Iz Gradiške poročajo: Kmet Bergo-mas in Peter Kolaučič sta se sprla. Ber-gomas je bil ranjen in umira vsled izkrvav-ljenja. Tudi Kolaučič je zelo težko ranjen.

— **Uboj.** Na Opčini pri Trstu je na-stal v neki gostilni med delavci, ki gradijo ondi železnico, prepir. Pri tem je nekdo vrgl delavcu Jožefu Giachettiju v glavo težko steklenico in ga tako ranil, da je v tržaški bolnici kmalu izdihnil v strašnih bolečinah. Storilca še niso dobili.

— **Prostovoljno gasilno dru-štvo v Bizaviku** pri Ljubljani priredi v nedeljo, dne 13. avgusta 1905 v gostilni gosp. Antona Kališka na Fužinah veselico. Svirala bode godba papirne tovarne z Vevč. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 vin. K obilni udeležbi najuljudneje vabi odbor.

— **Razstava čebelarjev v Gdanskem.** V Gdanskem so otvorili 6. avgusta mednarodno razstavo čebelar-skih izdelkov, na kateri so zastopani tudi avstrijski razstavljalci. Obenem se je otvoril med-

narodni jubilejni čebelarški shod, na katerem je 250 zastopnikov iz različnih držav. — V Gdanskem je zboroval pred 50 leti shod nemških, avstrijskih in ogrskih čebelarjev.

— **Ciklon v novomeškem okraju** je bil hujši, kakor se je dosedaj poročalo. Segal je po celem novomeškem okraju, a najhujše gotovo v obliži Novega mesta in Toplice. Za danes naj bodo navedene šele dosedaj znane škode, kojih je pa gotovo petkrat več. Evo podrtih kozolcev: V Bircni vasi jih leži 5, na Uršnih Selih 3 in celo 1 pod, na Polju 9, v Velikem Podljudnu 2, v Malem Podljudnu 1, v Gabrji 1 na tleh. Gospodu deželnemu poslancu Dularju prevrnili je 1 z 10, Kramaršiču 1 s 4, Juniču 1 s 5 okni. Zadnja dva imata še to smolo, da je vihar ovseno snepovje razmetal, tako da gospodarja sedaj sama ne vešta, čigav je posamezen snop. Donatku prevrnjen je 1 s 4, Sitarju 1 s 3, Šusteršiču 1 s 5 okni. To po topliški okolici. Na Gradišči podrlo je kozolec in izruvalo zraven stoječo hrusko. V Toplicah pa je vrgel vihar na tla debel hrast. Na Selih je strela ubila vola, porušila več češpljevega drevja in tudi en hrast. V Brusnicah je vrgla raz zvenik križ; v Kandiji pa je g. Stamburju podrlo dimnik.

— **Poučni izlet za hmeljarstvo.** Pri nas na Kranjskem se je začelo veliko zanimanje za hmelj in ako se bode isti dobro obnesel, bode to za našega kmetovalca velikega pomena, da bi pa naši kmetovalci, predno začnejo tistega v večji meri saditi, se natanko poučili, priredila bo c. kr. kmetijska družba 28. t. mes. v Savinjsko dolino na Stajerskem poučni izlet, kjer se bodo ogledali veliki nasadi hmelja, obiranje, sušenje in spravlanje hmelja, različne sušilnice, poizkusni nasadi različnih vrst itd.; s tem ogledovanjem bode tudi zvezane predavanje v hmeljarstvu, tako da se bode naši kmetovalci lahko natanko poučili, kako je hmelj obdelovati in kako se isti izplača. Izlet bode vodil gospod mlekarški nadzornik J. Legvart. Naši kmetovalci in vsak, kateri se za hmeljarstvo zanima, se vabijo, da se tega izleta udeleže. Izlet traja samo en dan in stane cela vožnja iz Ljubljane in nazaj v tretjem razredu 6 K. Udeleženci se peljejo 28. t. m. ob 5. uri 15 minut v jutro do Celja in od tam v Zalec in zvečer zopet nazaj, tako da pridejo v Ljubljano ob 9 uri 33 minut zvečer. Za izlet se je zglasiti do 25. t. m. na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko.

Ljubljanske novice.

Ij **Občinski svet ljubljanski** je imel danes ob 11. dopoldne izredno sejo. Mestni občini ljubljanski da obč. svet prebivalno dovolilo za mestna skladišča v jami poleg prisilne delavnice. G. župan poroča o odloku dež. vlade glede zazidavalnega načina Erjavčeve ceste in Hilšerjevih ulic. Dež. vlada je razveljavila sklep obč. sveta o zazidavi Erjavčeve ceste in Hilšerjevih ulic. Zupan predlaga, naj se proti temu odloku vloži pritožba na ministrstvo za notranje stvari. Odlok c. kr. dež. vlade je bil seveda nemški. G. župan naglaša v svojem poročilu, da je vlada najbrže pozabila na to, da je sivečasno potrdila splošni regulacijski načrt. Sklene se vložiti pritožbo. Obč. svet sklene na predlog g. župana, da se napravi kanal pri novi hiši Pohlovskine ustanove, za kar bi prispevala občina 248 K. Obvelja. Obč. svetnik g. Predovič vpraša, kako to, da še ni dovršeno stranišče na sejmšču. G. Duffe naznanja, da bo stranišče najbrže že ta mesec dovršeno. Javni seji je sledila tajna.

Ij **Na oklicih** so bili: g. Alojzij Grošel, odvetniški stenograf z gđ. Rozalijo Lobe. Danes je bila na Brezjah poroka g. Matevž Turk, krojaški pomočnik z gđ. Marijo Vovk.

Ij **Trgovca okraden v železniškem vozu.** K tej notici se nam še poroča: Ko je prišel trgovec Anton Žnidaršič v Ljubljano in tatvino naznanil, mu je na kolodvoru službujoči stražnik svetoval, naj se pelje takoj s prvim vlakom nazaj, kar je Žnidaršič tudi storil. Žnidaršič je gledal na vsaki postaji skozi okno, tako tudi v Logatcu. Tam je spoznal v senci dva moška in Žnidaršiču se je obudil takoj sum, da mora biti eden od teh tat. Vlak je zažvižgal in v par skokih je bil eden na vlaku, drugi se je pa izgubil v temi. Ko je prišel sprevodnik v Žnidaršičev kupej, ga je Žnidaršič naprosil, naj pogleda, kdo je skočil na vlak in če ni tak in tak. — Sprevodnik je prišel kmalo nazaj in Žnidaršiču povedal, da se tujec hoče peljati v Reko in da je po zapisu tak. Ko ga je šel Žnidaršič pogledat in ga videl, ga je takoj spoznal, kot prejšnjega svojega spremljevalca. V istem kupeju se je peljal tudi neki tržaški stražnik, ki je tuja prijel. Pod njegovim sedežem so dobili Žnidaršičevo listino, v kateri je bilo kakih 600 K. Tujec se je delal nedolžnega in ni hotel razumeti slovensčine. Ko so ga v Trstu na policiji preiskali, so našli zašit v blačnem robu na vsaki strani po en tisočak. Za natančno ime tatu se še ne ve. Aretovanec

pravi, da je 19 let star, da je doma iz Budimpešte in da mu je ime Ivan Kalman.

Ij **Gostilničarji!** Zadruga gostilničarjev, kavarnarjev i. t. d. v Ljubljani vabi vse svoje člane na važni prijateljski sestanek, ki se vrši dne 10. avgusta ob pol 3. uri popoldne, v gostilni „Miramar“, Stari trg št. 19. Pri tem važnem sestanku se dogovorimo in postavimo kandidate za davčno komisijo, koje volitve se pričnejo že 16 in 17. t. m. Ker nas pa davčna sila zelo pritiska, treba nam je, da si izvolimo iz svoje srede meže, ki nas bodo znali vestno zastopati. Zatorej Vas vabi k obilni udeležbi Ivan Tosti, načelnik.

Ij **Pobegli vojak zopet doma.** Pešec Gutmann, o katerem se je poročalo, da se je izgubil, se je včeraj popoldne vrnil. Ko je šel v nedeljo na izprehod v Tivoli, je mimogrede stopil domov v Črnomelj k materi po denar za prihodnje vaje, ker ga mu poslali ni hotela. Ko je dospel domov, šel se je takoj postavno naznaniti orožništvu, da je dospel na „dopust“. V istem času pa pride na orožništvo brzojavka, da jo je od tu popihal. Ko pa jim je vse razjasnil, da ne misli dezertirati, ampak da je prišel k materi le po denar, in ko je obljubil, da se takoj nazaj vrne, ko istega dobi, ga seveda niso prijeli. Pravi, da bode sedaj že lahko izhajal na manevru, ker dobil je dve viržinki in — 1 K 20 h denarja.

Ij **Opozorjamo** na predavanje, ki se vrši jutri v prostorih „Krščansko socialne zveze“ ob četrti na 7. uro zvečer. Predava g. Tersegla v. Somišljeniki, udeležite se ga polnoštevilno!

Ij **Nagroma je umrla** vsled srčne kapi Jera Gorsič, delavčeva žena, stara 67 let.

Ij **Premestitev magistratnih uradov.** Mestni stavbeni urad in mestno knjigovodstvo sta z današnjim dnevom zamajala svoje uradne prostore ter se nahajata sedaj mestni stavbeni urad v hiši Mestni trg št. 2, mestno knjigovodstvo pa v hiši številka 27.

Ij **Semenj.** Dne 8. t. m. je bilo na mesečni semenj prignanih 839 konj in volov, 345 krav in telet, skupaj 1184 glav. Kupčija je bila pri govedu kakor tudi pri konjih dobra, ker je prišlo po govejo živino nekaj Nemcev, po konje pa Lahi.

Ij **Na Barju** je umrl 69 let stari Matevž Vidmar iz Crne vasi.

Ij **Ljubimec ur.** Včeraj popoldne je prišel 32letni samski brezposelni natakar Jožef Humski skozi vežo s Starega trga v prodajalnico starinarja Ambroža Cirka na Francovem nabrežju. Ker ni bilo nikogar v prodajalnici, je zmaknil hitro štiri srebrne žepne ure in jo odkuril po isti poti nazaj in šel v skladišče mokařja Alojzija Zornana, koder ga je pa prepadla starinarjeva žena. O tem je bil hitro obveščen stražnik, ki je Humskega dohitel še na Starem trgu in ga aretoval. Humski je rojen v Lembachu in pristojen v Belico, komitat Zalameggi, na Ogrskem.

Razne stvari. Najnovejše.

Strašen umor in samoumor v Pragi. O tem se še poroča: Tat je čuvaju trgovske in obitne zbornice, šanelu, ki ga je zasabil pri tatvini, zadal z velikim kuhinjskim nožem 30 smrtnih ran. V boju je bil tudi tat nevarno ranjen. Zapuščale so ga moči. Hotel se je rešiti skozi okno s pomočjo neke vrvi, a vrv se je utrgala in padel je na vrt. Pri padcu si je zlomil nogo in rebra. Ker je videl, da sedaj ni rešitve, se je vlekel k vrtni lopi in se ondi sedel obesil. V morilcu so izpoznali bivšega suplenta Franc Sandnerja, 26letnega moža, ki je bil oženjen s hčerko posestnika Forejta v Smichovu, ki je dostojno skrbel za rodino. Zakaj je šel krast, ne ve nihče pojasniti. Oče njegove žene je skrbel, da je živel v ugodnih gmotnih razmerah.

Naročajte se na „Slovenca“! Nabirajte novih naročnikov! Čim več bo naročnikov, tem bolj se bo „Slovenec“ izpopolnil in več bo nudil svojim čitateljem.

Bombe pokajo v Budimpešti.

V Budimpešti sta bila dva bombna napada in sicer na Dannbussovo tovarno in na tovarno za usnje bratov Marthua. Tovarni sta poškodovani. Napadalcev niso dobili.

Telefonska in brzojavna poročila.

Krško, 9. avgusta. Tu je danes nenadoma umrla gospa dr. Romihova.

Dunaj, 9. avgusta. „N. W. Journal“ poroča, da je neki vplivni češki parlamen-

tarec izjavil, da bo kot prva točka na dnevnem redu jesenskega zasedanja državne zbornice italijanska fakulteta v Reveredu.

Dunaj, 9. avgusta. Cesar je pomilostil na smrt obsojeno Frančiško Klein v do smrtne ječo.

Oderburg, 9. avg. Tu je shod nemških poslancev in županov iz vzhodne Slezije protestiral proti ustanovitvi češkega učiteljskega v Poljski Ostrovi. Protestiral je tudi proti poljskim vspešnicam na učiteljskem v Opavi. Resolucije so bile brzojavno poslance Gautschu.

London, 9. avgusta. Angleški kralj pride v Marijine kopeli med 14. in 18. avgustom. Avstrijski cesar in nemški cesar ne prideta tja. Kralj Edvard se snide skoro gotovo z avstrijskim cesarjem v Plznu povodom vojaških vaj na južnem Češkem, z nemškim pa na povratku skozi Frankobrod.

Peterburg, 9. avgusta. Ljudsko zastopstvo bo sklicano jeseni. Trepov je izposloval, da se bo vršila preiskava proti 20.000 članom zemstev. S tem hoče te osebe izključiti iz ljudskega zastopstva.

Peterburg, 9. avgusta. Car je zopet opustil pregledovanje vojaštva v Carskem selu, ker mu je to svetovala varnostna policija. Aretacije se nadaljujejo posebno na finskiem in baltiškem kolodvoru.

Moskva, 9. avgusta. Med meščanstvom se podpisuje prošnja na vlado, naj preišče mestno gospodarstvo, in če se potrdi govorice, naj izroči sodišču župana in druge krivce.

Pariz, 9. avgusta. „Liberté“ poroča iz Peterburga, da Japonci v Poamurju polagajo mine. V katrijski luki strahuje šest japonskih oddelkov prebivalstvo, došlo je mnogo mostov in železniškega gradiva iz Japonske. Japonci plačujejo prebivalcem z neveljavnim denarjem. V Staremselu so Japonci jeli graditi ozkotirno železnico. Starejši so Japonci vsega zasedli. Sedaj gradijo glavni stan za svoje čete, ki se močne 30.000 mož.

Pariz, 9. avgusta. „Agence Fournier“ poroča iz Rima, da je neki član japonskega poslanstva izjavil, da bo Japonska, ako Rusija ne bo hotela skleniti miru, poslala svoje brodovje v Baltičsko morje. To smatrajo za grozilni manevar.

Peterburg, 9. avgusta. Mirovni sestanek se ni zakasnil zaradi megle, ki je ovirala dohod jaht, ampak zato, ker je baron Komura brzojavno sporočil svoji vladi, da Witte nima potrebne polnomoči.

Washington, 9. avgusta. Pri mirovnih pogajanjih se bodo posluževali Rusi francoskega jezika, Japonci pa angleškega. Zapisnik bodo dobesedno vodili v obeh jezikih in takoj izvrševali prestave.

Peterburg, 9. avgusta. Razpoloženje za mir je tu zopet pesimistično. Rusija nikakor ne bo voljna plačati vojne odškodnine, ali odstopiti kaj sveta. Na carjevo povelje se bodo japonski mirovni pogoji takoj sporočili ruskim javnosti, ker s tem meni car, da se vzbudi na Ruskem navdušenje za vojsko. Witte je menda dobil v Parizu obljubo, da Rusija dobi novo posojilo, ako izvrši prej reforme.

New-York, 9. avgusta. V nekaterih ameriških mestih so odredili javne molitve za mir med Rusko in Japonsko.

Darovi.

Poslani našemu upravništvu. Za pogorelce v Horjulu: Zupnija v Lipoglavu 12 K; Neimenovan 10 K.

Za Ciril in Metoda: G. Jan. Hukovec, Sv. Lenart pri Slov. goricah 4 K; Zgubljena stava na Adamovem 5 K.

Za salezijance izročila šolnino po dr. A. Festa kanonik - vodja dr. A. Karlin K 13.80.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podvina v 24. urah v mm.
8	9. zveč.	740.0	+18.9	brezvetr.	jasno	
9	7. zjutr.	741.6	+14.0	sl. sever	"	0.0
	2. pop.	739.6	+26.3	sl. jvzh.	"	

Srednja včerajšnja temp. +19.7°, norm. +19.4°.

Zahvala.

Povodom britke izgube naše iskreno ljubljene očeta, soproga in gospoda

Fraňa Železnika

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo prečastitemu vodstvu hiralnice, slavni „Meščanski godbi“, „Prostovoljnemu gasilnemu društvu v Ljubljani“, zadrugi čevljarjev kakor tudi vsem darovateljem lepih vencev in vsem onim, ki so spremili rajnega k večnemu počitku. Bog povrni!

Žalujoči ostali.

1584

Posojilnica v Radovljici javlja prežalostno vest, da je umrl nje član ravnateljstva, gospod

Franc Kunstelj

posestnik in gostilničar,

ki si je pridobil neveljavih zaslug za uspeh in procvit našega zavoda.

Pogreb bode v četrtek, dne 10. avgusta ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Predmestje 55. V Radovljici, 9. avg 1905.

P. V. M.

Žalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom, in znanem tužno vest, da je umrl naš ljubljani soproga, oče, brat in stari oče gospod

Franc Kunstelj

gostilničar in posestnik

včeraj ob 1/2 5. uri popoldne v 71. letu svoje dobe po dolgi in mučni bolezni previden s svetimi zakramenti za umirajoč.

Pogreb predragega rajnega bo v četrtek 10. m., ob 4. uri popoldne na radovljiškem pokopališču.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Radovljici.

Radovljica, dne 9. avgusta 1905.

Ivana Kunstelj, R. Kunstelj sin, T. Medič, c. k. kazniškega učitelja soproga, hči, Apolonija Kunstelj sestra, Neža Kunstelj sinova, Minka, Rudolf, Paul Medič vnuka in vnukinja.

„Slovensko delavsko stavb. društvo“

Ljubljana.

Ker na dan 6. avgusta sklicani občni zbor ni bil sklepčen, vrši se

drugi občni zbor

v nedeljo, dne 20. avg. 1905 ob 9. uri dopoldne

Rokodelskemu domu.

Dnevni red. 1582 1—1

1. Poročilo predsednika,
2. Poročilo blagajnika,
3. Poročilo tajnika,
4. Odobritev računov,
5. Volitev 2 članov ravnateljstva, 2 kontrolorjev, 3 pregledovalcev računov ter 5 članov razsodišča.
6. Prememba pravil,
7. Raznoterosti.

K polnoštevilni udeležbi vabi člane

Odbor.

Na prodaj.

Ena hiša

poleg cerkve svet. Petra v Ljubljani v Vrhovčevih ulicah št. 11. katera je še 17 let davka prosta in ima 7 prostornih stanovanj, se zaradi družinskih razmer prodaja. Natančneje se izve pri lastniku v omenjeni hiši I. nadstropje. 1583 3—1

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.

Litiji in okolici!

Usled svojega odhoda iz Litije, kličem vsem, od katerih se mi ni bilo mogoče osebno posloviti, prisrčni ter iskreni:

„Z Rogom!“

1585 1—1

Mg. Ph. Jarolím Preclík
bivši lekar v Litiji.

Službe išče

postiljon ali kočijaž

na deželi ali v mestu.

Služil je že za postiljona.
1552 2—2 Naslov pove upravništvo.

Med. Univ.

Dr. I. DEMŠAR specijalist za kožne in spolne bolezni kosmetik

si je nabavil električni aparat, s katerim izvršuje različne kosmetične operacije, kakor odstranjenje brčic, bradavic, ma-

1586 5—1 ternih znamenj itd.

Ljubljana, Prešernove ulice 3.

V Ihanu, pol ure od Domžal je naprodaj

priljučna hiša

z 800 m² obsežnim vrtom in vodnjakom, s 3 večjimi sobami in drugimi pritliklinami. Lega krasna zraven cerkve, zadaj košat smrekov gozd z izprehodi, na mirnem kraju, zelo pripravna za kakaga vpokojenega gospoda. — Cena okoli 6000 K.

Natančnejša pojasnila daje županstvo v Ihanu.

1571 3—3

Hiša

na lepem prostoru
z vpeljano prodajalno in gostilno
poleg farne cerkve

se odda vsled rodbinskih razmer spretni osebi s 15. septembrom v najem.

1592 3—1 Kje pove uprav. „Slovenca“.

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik z nad 100 slikami vseh vrst ur, od najprej, srebrnih in zlatih ur z znanke Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glashütte kakor tudi vseh vrst solidnih zlatin in srebrin po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel, remont, ura K 3—
sist. Roskopf patent ura 4—
črna jekl. rem. ura 4—
švic. izvir. Roskopf pat. ura 5—
Goldin rem. ura „Luna“ kolesje 7-50
srebr. „Gloria“ 7-60
oklep, verižica z rinčico 11-50
na pero in karab., 15 gr. težka 2-50
ruska Tula nikel, rep. ura s sidro z „Luna“ kolesjem 9-50
ura s kukovico K 8-50, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3—, švarcvaldska ura K 2—.

Za vsako uro dletno pismeno jamstvo!
Nikar risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu
1077 (Brux) št. 843, Češko. 100—14

FR. BRESKVAR

knjigovoznica v Ljubljani
Ribji trg, poleg Francišk. mostu.
priporoča

svojo na novo urejeno **tiskanje** **trakov za vence**, društvene trakove za zastave itd. in vsa spadajoča knjigovozna dela. Reklamne table v različnih barvah. Naročniki izven Ljubljane lahko dobijo zgotovljeno naročilo za prvi odhajajoči vlak, ker je tiskanje napisov za 100% ličnejše in ohranjeno za več let od papirnatih nalepljenih črk in tudi ne dražje, nadejam se od slav. občinstva, vrtnarjev in trgovcev, ki se bavijo s predmeti trakov, cenjenega

1587 12—1 naročila.

Cene zmerne, solidna in točna postrežba.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

✱ 500 komadov ✱

1590 3—1 Za gl. 1-95.

1 prekrasno pozlačena precijska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnat mošnjček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simlii briljantov, zelo podobni, 3 šalji predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gl. 1-95. Razpošilja proti poštnemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. razpošiljalna tvrdka
P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Oblastveno dovoljena

razprodaja celoletne zaloge vina

v Sv. Petru-Orehovcu blizu Križevcev. na Hrvatskem.

Z dopisom z dne 29. junija l. l. št. 7579 je dovolila slavna kr. krajevna oblast v Križevcih kot obrtna oblast prve inštanice radi opustitve trgovine z vinom **popolno razprodajo omenjene zaloge vina.**

Vino je iz kalničkih in podkalničkih vinogradov in so v zalogi različne vrste, kot: Moslovac, Dušica ranina, Kraljevina, Graševina itd.

Potom oklica te reelne razprodaje se vsakomur nudi prilika, da si poceni nabavi dobrega, starega in novega vina ter vljudno prosim p. n. reflektante, da se ali pismeno obrnejo na-me ali pa se izvolijo osebno potruditi v Sv. Petar-Orehovac.

Velespoštovanjem

1499 8—4

Katarina Fröhlich.

Poštenega in vestnega

usnjarskega pomočnika

sprejme takoj v delo, kakor tudi takoj v poduk

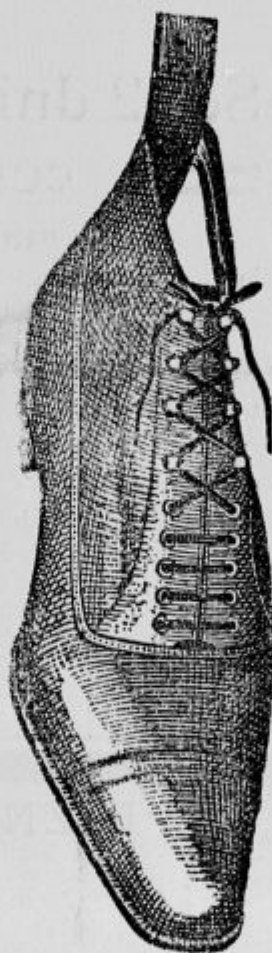
učenca

od 15—16 let starega, poštenih staršev,
Valentin Rihar, usnjarski mojster v Polhovem Gradcu. 1588 5—1

695 10

Po celem svetu
znani so naši čudovito po ceni

čevlji.

Moški štiljetni, trpežni,
s čepico par gl. 2-90

Moški čevlji na trakove, trpežni in eleg. „ „ 3-25

Damski čevlji na trakove, lični in trpežni „ „ 2-90

Damski čevlji na trakove, črni in barvani, solidni in praktični . „ „ 1-80

Otroški čevlji na trakove, črni in barvani, solidni in praktični . „ „ 1—

Specialiteta: **Goodyear svetovno blago.**

Alfred Fränkel

komanditna družba.

prodaja izdelke
najpomembnejše
tovarnice za čevlje
v monarhiji.

Podružnica v Ljubljani le v Spital. ulicah 9.

Zastopnica: Josipina Herrisch.

Založnik c. kr. drž. uradnikov.

Ljubljana **J. KEBER** Ljubljana
Stari trg št. 9 Stari trg št. 9

priporoča svojo tovarniško zalogo 583 52—36

suknenega, platnenega in perilnega blaga
po izredno nizkih stalnih cenah.

♦♦ Potrebščine za krojače in šivilje. ♦♦

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana,

opekarna in tovarna peči, ponudijo vsako poljubno množino

zarezane strešne opeke, „Koroški model“ (Strangfalzziegel).

742 40—33

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Te vrste strešniki so patentovani v vseh kulturnih državah. o Lastniki patentov: F. P. Vidic & Komp. in Josip Marzola.

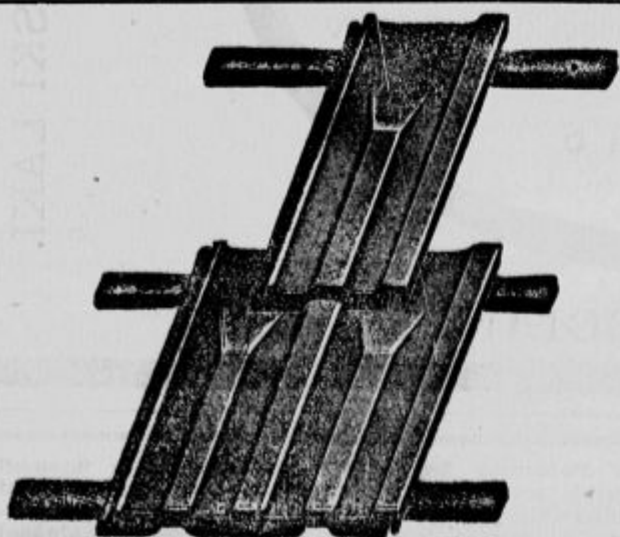
Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vzorci in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Sprejmejo se zastopniki.

Takošnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

XX. letni tečaj

Oblastveno priznано
deško odgojevališče Kuglmayr
v Gorici 1526 5

sprejema učence, kateri obiskujejo srednje šole
ali se za iste pripravljajo. Program na zahtevo.

Vsak dan sveži

sladoled

se dobiva 661 3

v kavarni in slaščičarni

Jakob Zalaznik
Stari trg št. 21.

Klobukov

več sto tucatov je ravno kar došlo v
najnovejši fačoni po čudovito nizki
ceni:

klobuki za dečke tucat . gld. 5.90
" " gospode " " 7.20
1560 3-2 " in višje. prima " 8.40

Na zahtevo povsodi klobuke na
vpogled. Nevgajajoče vrnem brez od-
loga nazaj, in denar vrnem.

Največja izbira konfekcije za gospode in dame.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana.

Cementna zarezna strešna opeka
iz portland-cementa in peska

Streha prihodnosti.

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Okolu 500 hl. vina

dobrega, domačega iz lastnih vino-
gradov ima **naprodaj** po ceni
16—18 kr. liter **VINKO VANIC,**

Krapina. 1435 14—11

Vzorke pošljem na zahtevanje.

Grozdje

belo	I. vrste	5 kg .	K 5.—
Breskvi	I. "	5 " "	7.—
"	II. "	5 " "	5.—
kava Santos	I. "	5 " "	12.—
" Perla	I. "	5 " "	14.—
" Java	I. "	5 " "	14.—
" Cuba	I. "	5 " "	16.—
olje	I. "	5 " "	5.50

razpošilja poštne prosto proti po-
vzetju

Alois Leban

Trst Via Conti 18.

1575 2—2

DR. IVAN ORAŽEN

ne ordinira

od 8. do 31. avgusta

1576 2—2

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvom

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

2 52—48

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike
plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske K 7,024.718.89.

Stanje hran. vlog K 7,651.915.41. Denarni promet K 32,039.761.84. Stanje rez. zaklada K 120.878.15.

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po združnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

912 18

F. HITI

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

POSUŠENE JEDILNE GOBE

(prima kakovost)

kupi v vsaki množini v vrečah 20—25 kg.

A. Šmyra, 1460 20—17

Dunaj XVII./1. Elterleinplatz 7.

Še 12 dni vam je mogoče cenó kupiti!

pri tvrdki A. PRIMOŽIČ, Ljubljana, Mestni trg
in sicer od 8. avgusta naprej

ne več v prodajalni

ampak v skladišču z vhodom **zraven prodajalne**
skozi vežo.Svila, volneno in perilno blago, bluže, posteljne gar-
niture, preproge za **vsako** sprejemno ceno!

Odevala iz klota imt. svila, kos gld 3.40. 400 104—36

Pomladanska in jesenska doba

1905. 343 40—46

Prilistno brnsko blago.

En kos Mtr. 3.10 K 7, 8, 10 iz dobre
dolg, zad. za kompl. K 12, K 14 iz boljše
obleko za gosp. (suk- K 16, K 18 iz finejšo
nja, hlače, telovnik) K 21 iz najboljše
stane le

En kupon (kos) za črno salon. obleko K 20, kakor tudi
blago za površnike, turist. loden, sviln. kamgarne razpo-
šilja po tovarniških cenah kot realna in solidna znana
tovarniška zaloga za sukno

Siegel-Imhof v Brnu.

Vzorci zašitj in franko. Zjamč. pošiljatelj po vzoru.
Velike so prednosti, ki jih imajo odjemalci, ki dobivajo
blago direktno pri tej tvrdki na mestu tovarne.

Odlikovani

z zlato kolajno in
časno diplomo
v Parizu.

603 104—33

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 14

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke

iz trpeznega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo

zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

1576 3—3

Pes ptičar (Vorstehhund)

popolnoma izvežban, ne nad 4 leta star,
se želi kupiti.

Več pove upravništvo tega lista.

Okrožni zdravnik
v Braslovčah

dr. Vit Červinka

se je od svojega poučnega popoto-
vanja, kjer se je poučeval o modernem
zdravljenju 1549 2—2

pljučne jetike

urnil, ter zdravi od 6. dne avgusta t. l.
počenši v navadnih urah v Braslov-
čah hišna števil. 15.

Za zobne bolezni, plombi-
ranje, zobne vstavke pa ordi-
nuje vsako sredo in soboto
popoldne.

PRIZNANO NAJBOLJŠE OLJNATE BARVE.

FIRNEŽ LE IZ KRANJSKEGA LANENEGA OLJA. 920

TUZEMSKI IN INOZEMSKI LAKI.

NAJFINEJŠE TELEFON 154.
BARVE ZA UMETNIKE

DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

FINE OLJNATE BARVE ZA

ŠTUDIJE DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

(PUŠICA 20 VIN.)

MEČILA,

APARATE, BARVE IN PREDLOGE ZA

ŽGALNO SLIKANJE

VELIKO IZBIRO

LESENIH IZDELKOV

ZA VŽIGANJE IN POSLIKANJE IMATA

BRATA EBERL

TOVARNA OLJNATIH BARV,
LAKOV IN FIRNEŽEV

MIKLOŠIČEVA CESTA 6

LJUBLJANA.

SLIKARSKI PAPIR
PLATNO, ČOPIČE
IN VSE DRUGE
POTREBŠČINE

ČOPIČI. — BRONCE. — KARBOLINEJ. — LIM.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosogo kolikor
je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 18 150—85